

TIRANA EHEA MINISTERIAL CONFERENCE

29 - 30 MAY 2024

Tirana Communiqué

www.ehea2024tirane.al

English-Ukrainian version. Translation is prepared by the EU-funded project "National Erasmus+ Office – Ukraine" and HERE team©
The publication reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

<p>EUROPEAN HIGHER EDUCATION AREA MINISTERIAL CONFERENCE TIRANA, 29 - 30 MAY 2024</p>	<p>Міністерська конференція Європейського простору вищої освіти Тирана, 29 - 30 травня 2024 року</p>
<p>Tirana Communiqué</p>	<p>Тиранське комюніке</p>
<p>In the last 25 years, we, the Ministers responsible for higher education, jointly with students, higher education institutions, and staff, have grown closer and together built the European Higher Education Area (EHEA). In our Ministerial Conference in Rome in 2020, we agreed on a shared vision for building a more inclusive, innovative and interconnected EHEA. Four years later, we meet here in Tirana to assess the progress made and decide on the next steps to fully achieve its vision by 2030. The implementation of agreed commitments will require continuous momentum and participation of all members and relevant stakeholders, to ensure that all those who wish to can access and be supported in completing a quality higher education, based on our fundamental values.</p> <p>The world is facing complex and interrelated geopolitical, social, economic, and ecological challenges, including rising polarisation, and inequalities between peoples, communities, and regions. Higher education as a public good and a transformative power for society plays an irreplaceable role in addressing those challenges and promoting democratic societies. Higher education institutions should be safe spaces of open-mindedness and diversity, and they should seek to promote, through learning, teaching and research activities, critical mindsets, tolerance, non-violence, science-based dialogue, and the peaceful exchange of different perspectives.</p> <p>Particularly, within our region, the armed attack against Ukraine by the Russian Federation supported by Belarus in violation of international</p>	<p>Упродовж останніх 25 років ми, міністри, відповідальні за вищу освіту, разом із студентами, закладами вищої освіти та працівниками, зблизилися та разом будували Європейський простір вищої освіти (ЄПВО). На Міністерській конференції у Римі в 2020 р. ми домовилися про спільне бачення щодо побудови більш інклюзивного, інноваційного та взаємопов'язаного ЄПВО¹. Чотири роки по тому ми зустрілися тут, у Тирані, щоб оцінити досягнутий прогрес і домовитися про наступні кроки до повного досягнення цього бачення до 2030 р. Виконання узгоджених зобов'язань вимагатиме постійного імпульсу та участі всіх членів і релевантних стейкхолдерів, щоб забезпечити, що всі, хто бажає, можуть отримати доступ і підтримку у завершенні якісної вищої освіти на основі наших фундаментальних цінностей.</p> <p>Перед світом стоять складні та взаємопов'язані геополітичні, соціальні, економічні та екологічні виклики, зокрема зростання поляризації і нерівності між людьми, громадами та регіонами. Вища освіта як суспільне благо і трансформаційна сила для суспільства відіграє незамінну роль у подоланні цих викликів і розвитку демократичних суспільств. Заклади вищої освіти повинні бути безпечним простором неупередженості та різноманітності, і вони повинні прагнути сприяти розвитку критичного мислення, толерантності, ненасильства, науково обґрунтованого діалогу та мирного обміну різними точками зору через навчання, викладання та дослідження. Зокрема, у нашому регіоні збройний напад на Україну з боку російської федерації за підтримки білорусі в порушення міжнародного права</p>

¹ https://www.ehea.info/Upload/Rome_Ministerial_Communique.pdf.

<p>law has brought about the need for international support for Ukrainian higher education and has proven the importance of continually maintaining and defending the values of the EHEA. We stand strongly with Ukraine and its higher education community and decide to maintain the suspension of the rights of participation of the Russian Federation and Belarus in all structures and activities of the EHEA.</p>	<p>викликав потребу в міжнародній підтримці української вищої освіти і довів важливість постійного підтримання та захисту цінностей ЄПВО. Ми рішуче підтримуємо Україну та її спільноту вищої освіти і вирішили продовжити призупинення права участі російської федерації та білорусі в усіх структурах і заходах ЄПВО.²</p>
<p>Fundamental values</p>	<p>Фундаментальні цінності</p>
<p>Higher education can only fully develop its missions when its fundamental values are respected. While they are now more threatened than they were a decade or even four years ago, we reaffirm our commitment to protect, promote, and uphold academic freedom, as defined in the Rome Communiqué. In addition, we commit to upholding, promoting, and protecting the following values:</p> <ul style="list-style-type: none"> • We understand academic integrity as a set of behaviours and attitudes in the academic community internalising and furthering compliance with ethical and professional principles and standards in learning, teaching, research, governance, outreach, and any other tasks related to the missions of higher education. • We further understand institutional autonomy as the will and ability of higher education institutions to fulfil their missions without undue interference and to set and implement their own priorities and policies concerning organisation, finance, staffing and academic affairs. • Participation of students and staff in higher education governance encompasses their right to organise autonomously, in accordance with the principle of partnership and collegiality, without 	<p>Вища освіта може повною мірою розвивати свої місії лише тоді, коли поважаються її фундаментальні цінності. Хоча зараз вони знаходяться під більшою загрозою, ніж десять або навіть чотири роки тому, ми підтверджуємо наше зобов'язання захищати, просувати і підтримувати академічну свободу, як це визначено в Римському комюніке. Крім того, ми зобов'язуємося підтримувати, просувати та захищати такі цінності:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ми розуміємо академічну добросесність як сукупність моделей поведінки та ставлення в академічній спільноті, що передбачає інтерналізацію* (<i>*зробити ставлення або поведінку частиною своєї природи шляхом навчання або несвідомого засвоєння – пояснення експертів НЕО</i>) та сприяння дотриманню етичних і професійних принципів і стандартів у навчанні, викладанні, дослідженнях, урядуванні, інформуванні та виконанні будь-яких інших завдань, пов'язаних із місіями вищої освіти. • Ми також розуміємо інституційну автономію як волю і здатність закладів вищої освіти виконувати свої місії без неправомірного втручання, а також визначати і реалізовувати власні пріоритети і політики щодо організаційних, фінансових, кадрових та академічних справ. • Участь студентів і працівників у врядуванні вищої освіти передбачає їх право організовуватися автономно відповідно до принципу партнерства та колегіальності, без

² Decision in the BFUG Meeting LXXX on 11 April 2022, <https://www.ehea.info/page-bfug-meeting-80>.

pressure or undue interference; to elect and be elected in open, free and fair elections; have their views represented and taken into account; initiate and participate in all debates and decision-making in all governing bodies; and, through their representative organisations, be duly involved in issues concerning the governance and further development of the relevant higher education institutions and system.

- Public responsibility for higher education denotes a set of duties, mainly exercised at the level of the national higher education system, which public authorities must fulfil as part of their overall responsibility for the education sector and society as a whole.

- Public responsibility of higher education denotes the obligations of the higher education community to the broader society of which the higher education community is a part.

We adopt the statements on the fundamental values annexed to this Communiqué. While each value is essential, all six of them need to be implemented as a coherent whole. As a reliable monitoring of their implementation within all our education systems is required, we welcome the work on creating a technical monitoring framework, and we ask the BFUG to report back to us at our 2027 Ministerial Conference.

тиску чи неправомірного втручання; обирати та бути обраними на відкритих, вільних і чесних виборах; представляти свої погляди, які мають бути враховані; ініціювати та брати участь у всіх дебатах і прийнятті рішень у всіх органах урядування; і через свої представницькі організації бути належним чином залученими до вирішення питань, що стосуються врядування та подальшого розвитку відповідних закладів і систем вищої освіти.

- **Публічна відповідальність за вищу освіту** – сукупність обов’язків, що реалізуються переважно на рівні національної системи вищої освіти, та які органи державної влади повинні виконувати як складову своєї загальної відповідальності за освітній сектор і суспільство в цілому.

- **Публічна відповідальність вищої освіти** означає зобов’язання спільноти вищої освіти перед більш широким суспільством, частиною якого вона є.

Ми приймаємо заяви про фундаментальні цінності, що додаються до цього Комюніке.³ Хоча кожна цінність є istotною, усі шість з них повинні реалізовуватися як єдине ціле. Оскільки надійний моніторинг їх реалізації необхідний в усіх наших освітніх системах, ми вітаємо роботу зі створення рамки технічного моніторингу і просимо BFUG прозвітувати нам про це на нашій Міністерській конференції 2027 року.

Key commitments

As in Paris in 2018, we today reaffirm our three key commitments to be preconditions for the successful development and innovation of the EHEA, that is to:

- implement a three-cycle system of programmes and degrees, based on learning outcomes and the European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS), compatible with the overarching qualifications framework of the EHEA (QF-EHEA);

Ключові зобов’язання

Як і в Парижі у 2018 році, сьогодні ми підтверджуємо наші три ключові зобов’язання, які є передумовою для успішного розвитку та інновацій ЄПВО, а саме:

- упровадити трициклову систему програм і ступенів⁴, що базується на результатах навчання та Європейській кредитній трансферно-накопичувальній системі

³ Див. ДОДАТОК 1. /See Annex 1.

⁴ Включно з коротким циклом, повністю інтегрованим у QF-EHEA, якщо такий буде запроваджено./ Including a short-cycle fully integrated in the QF-EHEA, if delivered

- support the recognition of qualifications throughout the EHEA by implementing the Convention on the Recognition of Qualifications concerning Higher Education in the European Region (Lisbon Recognition Convention) and its principles, while working towards automatic recognition in the EHEA; and
- promote a quality culture in higher education, fostered by fit-for-purpose quality assurance processes in line with the Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG).

The 2024 Bologna Process Implementation Report confirms and illustrates the still incomplete and uneven implementation of these key commitments, but also the important contribution of the Thematic Peer Groups under the guidance of the Bologna Implementation Coordination Group in improving the situation.

Therefore, we commit to ensuring that we have, or will devise, and will publish appropriate action plans to address any remaining implementation gaps, and to promoting knowledge-sharing activities related to the EHEA.

As the Bologna Process tools have developed throughout the last decade, we mandate the BFUG to work on their future-proof development, dissemination and possible expansion. To support the implementation of the ECTS, including learning outcomes, we invite the BFUG to review the ECTS Users' Guide 2015 by 2027, to strengthen its key features and adapt it to current developments, including micro credentials.

The application of the ESG promotes trust and transparency within and between higher education systems and facilitates accountability and enhancement. To keep them in line with ongoing developments, challenges and expectations, we invite the authors of the ESG to propose a revised version by 2026 to the BFUG, to be adopted by us at our 2027 Ministerial conference, as well as an

(ECTS), сумісну з всеохоплюючою Рамкою кваліфікацій ЄПВО (РК-ЄПВО);

- підтримувати визнання кваліфікацій в ЄПВО шляхом імплементації *Конвенції про визнання кваліфікацій вищої освіти в Європейському регіоні* (Лісабонська конвенція про визнання) та її принципів, одночасно працюючи над автоматичним визнанням в ЄПВО;
- сприяти культурі якості у вищій освіті, що підтримується відповідними процесами забезпечення якості згідно з Стандартами і рекомендаціями щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG).

Звіт про впровадження Болонського процесу 2024 підтверджує та ілюструє все ще неповне та нерівномірне виконання цих ключових зобов'язань, а також важливий внесок Тематичних експертних груп під керівництвом Координаційної групи з питань впровадження Болонського процесу в покращення ситуації.

Тому ми зобов'язуємося забезпечити те, що ми маємо або розробимо, та опублікувати відповідні плани дій для усунення будь-яких прогалин у впровадженні, що залишилися, а також сприяти діяльності з обміну знаннями, пов'язаній з ЄПВО.

Оскільки інструменти Болонського процесу розвинулися впродовж останнього десятиліття, ми доручаємо BFUG працювати над їх перспективним розвитком, поширенням і можливим розширенням. Для підтримки впровадження ЄКТС, включаючи результати навчання, ми запрошуємо BFUG до 2027 року переглянути Посібник користувача ЄКТС 2015, посилити його ключові функції та адаптувати його до поточних розробок, включаючи мікрокваліфікації.

Застосування ESG сприяє підвищенню довіри та прозорості всередині систем вищої освіти та між ними, а також сприяє підзвітності та вдосконаленню. Для того, щоб вони відповідали поточним розробкам, викликам та очікуванням,

<p>adjustment, where required, of the European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes.</p> <p>We will also promote more robust and transparent quality assurance of transnational education delivered worldwide, in line with the ESG, to protect the interests of students.</p> <p>Furthermore, we are committed to countering diploma and accreditation mills, fraudulent qualifications and academic cheating services, made more accessible through developments in the digital field. We ask the BFUG to make good use of the work of the ETINED platform and the ENIC-NARIC networks to address these challenges and protect academic integrity.</p>	<p>ми запрошуємо авторів⁵ ESG запропонувати до 2026 року на розгляд VFUG оновлену версію, яка буде прийнята нами на Міністерській конференції 2027 року, а також внести корективи, де це необхідно, до Європейського підходу до забезпечення якості спільних програм.</p> <p>З метою захисту інтересів студентів ми також сприятимемо більш надійному та прозорому забезпеченню якості транснаціональної освіти в усьому світі відповідно до ESG.</p> <p>Крім того, ми прагнемо протидіяти «фабрикам дипломів та акредитацій», підробці кваліфікацій та послугам академічного шахрайства, які стали більш доступними завдяки розробкам у цифровій сфері. Ми просимо VFUG ефективно використовувати роботу платформи ETINED⁶ і мереж ENIC-NARIC для подолання цих викликів і захисту академічної доброчесності.</p>
<p>An inclusive EHEA</p>	<p>Інклюзивний ЄПВО</p>
<p>We reconfirm the importance of building an inclusive EHEA by 2030, able to underpin a cohesive, sustainable, and peaceful Europe, where students are fully supported, at all stages of their learning paths, through policies for accessing and completing higher education irrespective of their background or starting point.</p> <p>The adoption of the Principles and Guidelines to Strengthen the Social Dimension of Higher Education in the EHEA in the 2020 Rome Communique was an important step in this direction, but more is needed to ensure their implementation by 2030. We commit to measuring progress in their implementation and ask the BFUG to report back on this in 2027. Furthermore, we endorse the document Indicators and Descriptors for the Principles of the Social Dimension of Higher Education in the EHEA as the first comprehensive</p>	<p>Ми підтверджуємо важливість побудови до 2030 року інклюзивного ЄПВО, здатного стати основою згуртованої, стійкої та мирної Європи, де студенти отримують повну підтримку на всіх етапах їх освітніх траєкторій завдяки політикам щодо доступу до вищої освіти та її завершення, незалежно від їхнього походження чи відправної точки.</p> <p>Ухвалення «Принципів і рекомендацій щодо посилення соціального виміру вищої освіти в ЄПВО»⁷ у Римському комюніке 2020 року стало важливим кроком у цьому напрямі, але необхідно зробити ще більше, щоб забезпечити їх реалізацію до 2030 року. Ми зобов'язуємося вимірювати прогрес у їх виконанні і просимо VFUG відзвітувати про це у 2027 році. Крім того, ми схвалюємо документ «Індикатори та дескриптори принципів соціального виміру вищої освіти в ЄПВО»⁸ як першу всебічну та</p>

⁵ Основними авторами є ENQA, ESU, EUA та EURASHE – Група E4, у співпраці з Business Europe, EI та EQAR./ The primary authors are ENQA, ESU, EUA and EURASHE - the E4 Group, in cooperation with Business Europe, EI and EQAR

⁶ Платформа Ради Європи з питань етики, прозорості та доброчесності в освіті (ETINED)./ Council of Europe Platform on Ethics, Transparency and Integrity in Education (ETINED).

⁷ https://eha.info/Upload/Rome_Ministerial_Communique_Annex_II.pdf.

⁸ Посилання на індикатори та дескриптори принципів соціального виміру вищої освіти в ЄПВО./ Link to Indicators and Descriptors for the Principles of the Social Dimension of Higher Education in the EHEA

and consolidated framework for the social dimension in the EHEA. Simultaneously, we promote the improvement of data collection, through participation in related initiatives, such as Eurostudent.

Students' well-being has to be understood in the broad sense, including physical, psychological, social and economic aspects, which are often interrelated. The socio-economic challenges, such as the rising cost of living and difficulty to access student housing, have impacted access to higher education and student life as a whole, particularly the mental health of students. We, together with stakeholders and communities, commit to tackling these challenges, by ensuring accessible student support services, inclusive learning environments (including digital ones), gender equality, as well as measures to support students in covering indirect costs of study.

Globally, the number of refugees and displaced individuals seeking shelter has been increasing, including students and academic staff. Europe is one of the safe destinations, and higher education plays a key role in their integration into our societies. To support refugees and make best use of their skills and potential, we will intensify our efforts to ensure the recognition of their qualifications and to remove barriers to their enrolment in higher education, including through the use of the guidelines developed by the ENIC-NARIC networks, of the European Qualification Passport for Refugees (EQPR) by the Council of Europe, and of the 2017 Recommendation on Recognition of Qualifications Held by Refugees, Displaced Persons and Persons in a Refugee-like Situation adopted by the Lisbon Recognition Convention Committee.

консолідовану рамку для соціального виміру в ЄПВО. Одночасно ми просуваємо вдосконалення збору даних через участь у відповідних ініціативах, таких як Eurostudent.

Добробут студентів слід розуміти в широкому сенсі, включаючи фізичні, психологічні, соціальні та економічні аспекти, які часто є взаємопов'язаними. Соціально-економічні виклики, такі як зростання вартості життя та труднощі з доступом до студентського житла, впливають на доступ до вищої освіти та студентське життя в цілому, особливо на ментальне здоров'я студентів. Ми, разом із стейкхолдерами та громадами, зобов'язуємося долати ці виклики шляхом забезпечення доступних послуг з підтримки студентів, інклюзивного навчального середовища (зокрема цифрового), гендерної рівності, а також заходів з підтримки студентів у покритті непрямих витрат на навчання.

У всьому світі зростає кількість біженців і переміщених осіб, які шукають притулку, у тому числі студентів і викладачів. Європа є одним із безпечних місць, а вища освіта відіграє ключову роль в їх інтеграції в наші суспільства. Щоб підтримати біженців і якнайкраще використати їхні компетентності та потенціал, ми інтенсифікуємо наші зусилля для забезпечення визнання їхніх кваліфікацій та усунення бар'єрів для їх вступу до закладів вищої освіти, зокрема шляхом використання рекомендацій, розроблених мережами ENIC-NARIC, *Європейського кваліфікаційного паспорта для біженців (EQPR)* Ради Європи та *Рекомендації про визнання кваліфікацій біженців, переміщених осіб та осіб, які перебувають у ситуації, подібній до ситуації біженця*, прийнятої Комітетом Лісабонської конвенції про визнання кваліфікацій у 2017 році.

An innovative EHEA

Інноваційний ЄПВО

The EHEA also needs to respond to ongoing change, due to societal, economic, geopolitical, environmental and technological developments. As the world is in rapid change, this has important

ЄПВО також має реагувати на постійні зміни, зумовлені соціальним, економічним, геополітичним, екологічним і технологічним розвитком. Оскільки світ швидко змінюється, це

consequences for higher education. The green and digital transitions require unprecedented innovation with new technologies, processes and practices to drive positive change, as well as more advanced and widespread levels of knowledge and skills, nurturing awareness, engagement and responsibility of learners.

To fulfil its mission and to respond adequately, sustainable funding for higher education, enhancement and adjustment of existing policies and instruments, and the development of new ones are needed.

This includes new modalities of education provision, such as micro-credentials, the enhanced use of joint programmes, and support for the entrepreneurial and innovation capacities of higher education institutions.

We will support them in strengthening their contribution to society and their local communities, responding to the Sustainable Development Goals (SDG) and the green transition in the area of higher education, to the ongoing digitalisation and the combination of physical and online learning and teaching. We will also ensure synergies with the European Education Area (EEA) and the European Research Area (ERA).

The need for Lifelong learning in society is increasing, especially for all those requiring or desiring new competences to enhance their professional, personal or civic potential. Learning paths need to be flexible, properly delivered, quality assured, and recognised. They should promote inclusion, upskilling and reskilling, and be aligned with the requirements of learners, changing societies and labour markets. This also includes the recognition of prior learning, and new forms of education provision, such as micro-credentials. We commit to fostering such flexible learning paths in all higher education programmes.

Students need access to high-quality, learner-centred and innovative learning and teaching, in line with their needs and interests, to develop competences needed to tackle global challenges.

має важливі наслідки для вищої освіти. **Зелені та цифрові трансформації** вимагають безпрецедентних інновацій, де нові технології, процеси й практики стимулюватимуть позитивні зміни, а також більшого обсягу просунутих і розширених знань і навичок, підвищення обізнаності, залученості та відповідальності здобувачів освіти.

Для виконання місії та адекватного реагування вищої освіти необхідне її стійке фінансування, вдосконалення та коригування існуючих політик та інструментів, а також розвиток нових.

Це включає нові форми освітніх пропозицій, таких як **мікрокваліфікації**, більш широке використання **спільних програм**, а також підтримку підприємницького та інноваційного потенціалу закладів вищої освіти.

Ми будемо підтримувати їх у посиленні їх внеску в суспільство та місцеві громади відповідно до **Цілей стійкого розвитку (ЦСР) та зелених трансформацій** у сфері вищої освіти, **цифровізації**, що зараз відбувається, та поєднання **фізичного та онлайн навчання і викладання**. Ми також забезпечимо синергію з **Європейським освітнім простором (ЄОП) та Європейським дослідницьким простором (ЄДП)**.

У суспільстві зростає потреба в **навчанні впродовж життя**, особливо для всіх тих, хто потребує або бажає набути нові компетентності для посилення свого професійного, особистісного чи громадянського потенціалу. Освітні траєкторії мають бути гнучкими, належним чином реалізованими, із забезпеченою якістю та визнаними. Вони мають сприяти інклюзії, підвищенню кваліфікації та перекваліфікації, а також відповідати потребам тих, хто навчається, суспільств і ринків праці, що змінюються. Це також включає визнання попереднього навчання та нові форми освітніх пропозицій, таких як мікрокваліфікації. Ми зобов'язуємося сприяти таким **гнучким освітнім траєкторіям** у всіх програмах вищої освіти.

Щоб розвинути компетентності, необхідні для подолання глобальних викликів, студентам потрібен доступ до **високоякісного, студентоцентрованого та інноваційного**

This requires that they develop transversal and future-proof skills, capacity for creative and critical thinking, as well as civic competencies, to support their active participation in a democratic society and a rapidly changing labour market. Amidst these developments, we need to ensure student-centred learning is a reality for all students, empowering individual learners through research-based learning, effective support and guidance and cross-disciplinary teaching approaches.

We acknowledge the crucial role of teaching staff in supporting high-quality, learner-centred and innovative learning and teaching. Teaching should be valued on equal footing with research and other professional tasks, including transnational cooperation and community engagement. To ensure this, institutions need to offer adequate and attractive working conditions, staff development opportunities, and assessment and career progression based on appropriate criteria and metrics.

Artificial intelligence (AI) impacts our societies and economies, and also learning, teaching, assessment and research. This requires the adaptation of existing, and development of new practices and policies at the level of institutions and systems in due consideration of opportunities, risks, and challenges. In particular, the ethical considerations in the development and deployment of AI are imperative. Its use should be free of biases, ensure the primacy of human decision-making, maintain data ethics and privacy, and protect academic integrity. Students and staff should be supported to understand and use AI responsibly. We commit to supporting the ethical, trustworthy, responsible, and rights-based use of AI in learning and teaching, as well as in research practice, to ensure transparency, fairness, student and staff participation and well-being. We ask the BFUG to consider in its work the wider and longer-term impact of the digital transition on higher education

навчання і викладання відповідно до їх потреб та інтересів. Це вимагає від них розвитку трансверсальних/загальних і перспективних компетентностей, здатності до творчого і критичного мислення, а також громадянських компетентностей, які сприятимуть їх активній участі в демократичному суспільстві та на ринку праці, що швидко змінюється. На тлі цих подій ми повинні забезпечити, щоб **студентоцентроване навчання** стало реальністю для всіх студентів, розширюючи можливості здобувачів освіти через навчання, засноване на дослідженнях, ефективні підтримку та керівництво, а також міждисциплінарні підходи до викладання.

Ми визнаємо вирішальну **роль викладацького персоналу** у підтримці високоякісного, студентоцентрованого та інноваційного навчання і викладання. Викладання має цінуватися нарівні з дослідженнями та іншими професійними завданнями, включно з транснаціональною співпрацею та залученням громадськості. Щоб забезпечити це, заклади повинні пропонувати адекватні та привабливі умови праці, можливості для розвитку персоналу, а також оцінювання та кар'єрне просування на основі відповідних критеріїв і метрик.

Штучний інтелект (ШІ) впливає на наші суспільства та економіки, а також на навчання, викладання, оцінювання та дослідження. Це вимагає адаптації існуючих і розроблення нових практик і політик на рівні закладів і систем з урахуванням можливостей, ризиків і викликів. Зокрема, етичні міркування при розробленні та ефективному застосуванні ШІ є обов'язковими. Його використання має бути вільним від упереджень, забезпечувати пріоритет прийняття рішень людиною, підтримувати етику і конфіденційність даних, а також захищати академічну доброчесність. Студентам і працівникам слід надавати підтримку в розумінні та відповідальному використанні ШІ. Ми зобов'язуємося підтримувати етичне, таке, що заслуговує на довіру, відповідальне і засноване на дотриманні прав людини використання ШІ в навчанні і викладанні, а також у дослідницькій практиці, щоб забезпечити прозорість,

<p>in the EHEA, including AI, and in particular with regard to the key commitments and the use of Bologna Process tools.</p>	<p>справедливість, участь і добробут студентів і працівників. Ми просимо BFUG урахувати у своїй роботі більш широкий і довгостроковий вплив цифрових трансформацій на вищу освіту в ЄПВО, включаючи ШІ, і, зокрема, щодо ключових зобов'язань і використання інструментів Болонського процесу.</p>
<p>An interconnected EHEA</p>	<p>Взаємопов'язаний ЄПВО</p>
<p>We reaffirm our commitment to enabling all learners to acquire international and intercultural competencies. As the hallmark of an interconnected EHEA is seamless mobility of students and staff, we will reinforce our efforts to identify and remove barriers and promote physical mobility, to achieve the benchmark of at least 20 % of mobile students. We mandate the BFUG to prepare an action plan to stimulate mobility and internationalisation of higher education and to support measures for achieving a greener, more inclusive, and more balanced mobility.</p> <p>We acknowledge the pivotal role of seamless and secure data exchange in enhancing recognition, quality assurance and mobility, and establishing interoperability standards to facilitate student access to mobility opportunities and support services, such as the European Student Card initiative and other initiatives.</p> <p>While all students and staff should have the opportunity to benefit from physical mobility, we will support higher education institutions in their exploration of practices and benefits of blended mobility and virtual exchanges, and in fostering the internationalisation of the curricula. We commit to supporting transnational cooperation, including for joint programmes and joint degrees, through better implementation of the key commitments and by removing undue administrative and legal barriers. In this regard, we welcome the deepening and institutionalising of transnational cooperation, supported by the Erasmus+ programme,</p>	<p>Ми підтверджуємо свої зобов'язання надати можливість усім, хто навчається, здобувати міжнародні та міжкультурні компетентності. Оскільки відмінною рисою взаємопов'язаного ЄПВО є безперешкодна мобільність студентів і працівників, ми посилимо наші зусилля з виявлення та усунення бар'єрів і сприяння фізичній мобільності, щоб досягти контрольного показника на рівні щонайменше 20 % мобільних студентів. Ми доручаємо BFUG підготувати план дій для стимулювання мобільності та інтернаціоналізації вищої освіти, а також підтримки заходів для досягнення більш екологічної, інклюзивної та збалансованої мобільності.</p> <p>Ми визнаємо ключову роль безперешкодного та безпечного обміну даними у вдосконаленні визнання, забезпечення якості та мобільності, а також в установленні стандартів інтероперабельності/сумісності для полегшення доступу студентів до можливостей мобільності та допоміжних послуг, таких як ініціатива щодо Європейського студентського квитка та інші ініціативи.</p> <p>Хоча всі студенти та працівники повинні мати можливість скористатися перевагами фізичної мобільності, ми будемо підтримувати заклади вищої освіти у вивченні практик і переваг змішаної мобільності та віртуальних обмінів, а також у сприянні інтернаціоналізації освітніх програм. Ми зобов'язуємося підтримувати транснаціональне співробітництво, зокрема щодо спільних програм і спільних ступенів, шляхом кращого виконання ключових зобов'язань та усунення надмірних адміністративних і правових бар'єрів. У зв'язку з цим ми вітаємо поглиблення та</p>

underpinned by and with respect for the Bologna tools and commitments. Initiatives on various levels, including the European Universities alliances, create new opportunities for our academic communities, and should include participation of students and staff in all decision-making processes. We take note of the European Commission's Communication on a blueprint for a European Degree and look forward to exploring synergies with the EHEA.

We reaffirm our commitment to making automatic recognition of qualifications and learning periods abroad a reality for all students and graduates, welcome the revision of the European Area of Recognition (EAR) Manual and the use of other tools developed by the ENIC-NARIC networks, and will continue to promote the use of quality assurance and transparency tools, such as DEQAR.

We welcome the adoption of the Global Policy Forum Statement and ask the BFUG and its working structures to continue to develop and strengthen dialogue and collaboration with macro regions on various levels and with appropriate interlocutors. This includes reciprocal referencing of qualifications frameworks and credit systems, ratification and implementation of the UNESCO Global Convention on the Recognition of Qualifications concerning Higher Education, as well as the second generation regional recognition conventions, and alignment and mutual understanding of quality assurance principles.

We recognise the need for all EHEA countries to disseminate knowledge and engage in dialogue and collaboration on ongoing work, in order to ensure a more effective linkage between the policy level and the higher education community. This may also include the establishment of international and national expert networks, supporting their

інституціоналізацію транснаціонального співробітництва за підтримки Програми Еразмус+ на основі та з повагою до Болонських інструментів і зобов'язань. Ініціативи на різних рівнях, включаючи Альянси європейських університетів, створюють нові можливості для наших академічних спільнот і повинні включати участь студентів і працівників у всіх процесах прийняття рішень. Ми беремо до уваги Повідомлення Європейської Комісії про проєкт Європейського ступеня⁹ і чекаємо на вивчення синергії з ЄПВО.

Ми підтверджуємо наше зобов'язання зробити **автоматичне визнання кваліфікацій і періодів навчання за кордоном** реальністю для всіх студентів і випускників, вітаємо перегляд Посібника з Європейського простору визнання (EAR) і використання інших інструментів, розроблених мережами ENIC-NARIC, і будемо й надалі сприяти використанню інструментів забезпечення якості та прозорості, таких як DEQAR¹⁰.

Ми вітаємо прийняття **Заяви Глобального політичного форуму** і просимо BFUG та її робочі структури продовжувати розвивати і зміцнювати діалог і співпрацю з макрорегіонами на різних рівнях і з відповідними співрозмовниками. Це включає взаємне посилення на рамки кваліфікацій і кредитні системи, ратифікацію та імплементацію *Глобальної конвенції ЮНЕСКО про визнання кваліфікацій вищої освіти* та регіональних конвенцій про визнання другого покоління, а також узгодження і взаємне розуміння принципів забезпечення якості.

Ми визнаємо необхідність для всіх країн ЄПВО **поширювати знання і брати участь у діалозі та співпраці щодо поточної роботи** з метою забезпечення більш ефективного зв'язку між політичним рівнем і спільнотою вищої освіти. Це може також включати створення міжнародних і національних експертних мереж, підтримку їх

⁹ Повідомлення Комісії Європейському Парламенту, Раді, Європейському економічному і соціальному комітету та Комітету регіонів про проєкт Європейського ступеня від 27 березня 2024 року (europa.eu). / Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on a blueprint for a European degree of 27 March 2024 (europa.eu).

¹⁰ База даних результатів зовнішнього забезпечення якості EQAR. / The EQAR Database of External Quality Assurance Results.

<p>implementation and cooperation across borders and with the BFUG.</p>	<p>запровадження та транскордонного співробітництва та співпраці з BFUG.</p>
<p>Outlook</p>	<p>Огляд</p>
<p>For our 2027 Ministerial Conference, we mandate the BFUG to ensure that the policy commitments aiming at creating by 2030 an inclusive, innovative, and interconnected EHEA, mindful of the fundamental values, are properly monitored, including through a Bologna Process Implementation Report that assesses key developments. We also ask the BFUG to submit to us in 2027 proposals for the main priorities for the next decade, in close cooperation with higher education institutions, staff and students.</p> <p>We welcome that San Marino, the most recent member of the EHEA, has largely implemented the agreed roadmap accompanying its accession to the EHEA and we encourage San Marino to continue to address the few remaining items identified.</p> <p>We gratefully accept the offer by Romania and the Republic of Moldova to host the next EHEA Ministerial Conference and the EHEA Global Policy Forum in 2027.</p> <p>In view of the long-term character of the EHEA, we consider that firmer structural arrangements are now necessary to ensure its consistent, stable development.</p> <p>We, therefore:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● adopt the “Rules of Procedure for the EHEA” and invite the BFUG to adopt revised Rules of procedure for its own work in due course; ● mandate the BFUG to continue working on the possibility of establishing a long-term, independent, internationally staffed Secretariat to create effective support for the BFUG, and to evaluate the feasibility and sustainability of the related proposals, models, and terms of reference in Spring 2026, to be presented for adoption and implementation at our 2027 Ministerial Conference; 	<p>До нашої Міністерської конференції 2027 року ми доручаємо BFUG забезпечити належний моніторинг політичних зобов’язань, спрямованих на створення до 2030 року інклюзивного, інноваційного та взаємопов’язаного ЄПВО, що враховує фундаментальні цінності, зокрема за допомогою Звіту про імплементацію Болонського процесу, який оцінює ключові результати. Ми також просимо BFUG подати нам у 2027 році пропозиції щодо основних пріоритетів на наступне десятиліття у тісній співпраці із закладами вищої освіти, працівниками та студентами.</p> <p>Ми вітаємо, що держава Сан-Марино, новий член ЄПВО, значною мірою реалізувала узгоджену дорожню карту, що супроводжує її приєднання до ЄПВО, і ми закликаємо Сан-Марино продовжувати вирішувати кілька визначених питань, що ще залишилися.</p> <p>Ми з вдячністю приймаємо пропозицію Румунії та Республіки Молдова прийняти наступну Міністерську конференцію ЄПВО та Глобальний політичний форум ЄПВО у 2027 році.</p> <p>Зважаючи на довгостроковий характер ЄПВО, ми вважаємо, що для забезпечення його послідовного, стабільного розвитку зараз необхідні більш міцні структурні домовленості.</p> <p>Тому ми:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● приймаємо «Правила процедури для ЄПВО»¹¹ і запрошуємо BFUG прийняти переглянуті Правила процедури для своєї роботи в належний спосіб; ● доручаємо BFUG продовжити роботу над можливістю створення довгострокового, незалежного, укомплектованого міжнародним персоналом Секретаріату для забезпечення ефективної підтримки BFUG, а також оцінити здійсненність і стійкість відповідних пропозицій, моделей і технічного завдання навесні 2026 року, щоб представити

¹¹ Див. додаток 2./ See ANNEX 2 <https://ehea2024tirane.al/2024-tirana-communicue/>

<ul style="list-style-type: none"> • agree to undertake an assessment of the chosen arrangement after two work periods. 	<ul style="list-style-type: none"> • їх для прийняття і впровадження на нашій Міністерській конференції 2027 року; • погоджуємося провести оцінювання обраної структури після двох періодів роботи.
<p>Tirana Commitments</p>	<p>Тиранські зобов'язання</p>
<p>» We are resolved to make an inclusive, innovative and interconnected EHEA a reality by 2030.</p> <p>» We stand strongly with Ukraine and its higher education community and decide to maintain the suspension of the rights of participation of the Russian Federation and Belarus in all structures and activities of the EHEA.</p> <p>» We reaffirm our commitment to protect, promote, and uphold academic freedom, as defined in the Rome Communiqué. In addition, we commit to upholding, promoting, and protecting the values of academic integrity, institutional autonomy, participation of students and staff in higher education governance, and public responsibility for and of higher education, and adopt the statements on the fundamental values annexed to this Communiqué. We welcome the work on creating a technical monitoring framework, and we ask the BFUG to report back to us at our 2027 Ministerial Conference.</p> <p>» We commit to ensuring that we have, or will devise, and will publish appropriate action plans to address any remaining implementation gaps, and to promoting knowledge-sharing activities related to the EHEA. We mandate the BFUG to work on the key commitments' future-proof development, dissemination and possible expansion.</p> <p>Furthermore,</p> <ul style="list-style-type: none"> • we invite the BFUG to review the ECTS Users' Guide 2015 by 2027, to strengthen its key features 	<p>» Ми сповнені рішучості зробити інклюзивний, інноваційний та взаємопов'язаний ЄПВО реальністю до 2030 року.</p> <p>» Ми рішуче підтримуємо Україну та її спільноту вищої освіти і вирішили зберегти призупинення прав участі російської федерації та білорусі в усіх структурах і діяльності ЄПВО.¹²</p> <p>» Ми підтверджуємо наше зобов'язання захищати, просувати і підтримувати академічну свободу, як це визначено в Римському комюніке. Крім того, ми зобов'язуємося підтримувати, просувати і захищати цінності академічної доброчесності, інституційної автономії, участі студентів і працівників у врядуванні у вищій освіті, а також публічної відповідальності за вищу освіту та відповідальності вищої освіти, і приймаємо заяви про фундаментальні цінності, що додаються до цього Комюніке. Ми вітаємо роботу над створенням технічної рамки моніторингу і просимо BFUG прозвітувати на Міністерській конференції 2027 року.</p> <p>» Ми зобов'язуємося забезпечити те, що ми маємо або розробимо, та опублікувати відповідні плани дій для усунення будь-яких прогалин у впровадженні, що залишилися, а також сприяти діяльності з обміну знаннями, пов'язаній з ЄПВО. Ми доручаємо BFUG працювати над майбутнім розвитком, поширенням і можливим розширенням ключових зобов'язань.</p> <p>Крім того,</p> <ul style="list-style-type: none"> • ми запрошуємо BFUG до 2027 року переглянути Посібник користувача ЄКТС 2015 року, щоб посилити його ключові функції та

¹² Рішення на засіданні BFUG LXXX від 11 квітня 2022 року, <https://www.ehea.info/page-bfug-meeting-80/> / Decision in the BFUG Meeting LXXX on 11 April 2022, <https://www.ehea.info/page-bfug-meeting-80/>.

and adapt it to current developments, including micro credentials;

- we invite the authors of the ESG to propose a revised version by 2026 to the BFUG, to be adopted by us at our 2027 Ministerial conference, as well as an adjustment, where required, of the European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes. We will also promote more robust and transparent quality assurance of transnational education delivered worldwide, in line with the ESG, to protect the interests of students;

- we are committed to countering diploma and accreditation mills, fraudulent qualifications and academic cheating services, made more accessible through developments in the digital field. We ask the BFUG to make good use of the work of the ETINED platform and the ENIC-NARIC networks to address these challenges and protect academic integrity.

» We commit to measuring progress in the implementation of the Principles and Guidelines to Strengthen the Social Dimension of Higher Education in the EHEA, and ask the BFUG to report back on this in 2027.

» Furthermore, we endorse the document “Indicators and Descriptors for the Principles of the Social Dimension of Higher Education in the EHEA” as the first comprehensive and consolidated framework for the social dimension in the EHEA. Simultaneously, we promote the improvement of data collection, through participation in related initiatives, such as Eurostudent.

» We, together with stakeholders and communities, commit to tackling the socio-economic challenges, such as the rising cost of living and difficulty to access student housing, that have impacted access to higher education and student life as a whole. We will intensify our efforts to ensure the recognition of

адаптувати його до поточних розробок, включаючи мікрокваліфікації;

- ми запрошуємо авторів¹³ ESG запропонувати BFUG до 2026 року переглянута версію, яку ми зможемо прийняти на Міністерській конференції 2027 року, а також внести корективи, де це необхідно, до Європейського підходу до забезпечення якості спільних програм. З метою захисту інтересів студентів ми також сприятимемо більш надійному та прозорому забезпеченню якості транснаціональної освіти, що надається в усьому світі, відповідно до ESG;

- ми зобов’язуємося протидіяти «фабрикам дипломів та акредитацій», підробці кваліфікацій і послугам академічного шахрайства, які стали більш доступними завдяки розробкам у цифровій сфері. Ми просимо BFUG ефективно використовувати роботу платформи ETINED та мереж ENIC-NARIC для подолання цих викликів і захисту академічної доброчесності.

» Ми зобов’язуємося вимірювати прогрес у впровадженні Принципів і рекомендацій щодо посилення соціального виміру вищої освіти в ЄПВО¹⁴ і просимо BFUG прозвітувати про це у 2027 році.

» Крім того, ми схвалюємо документ «Індикатори та дескриптори принципів соціального виміру вищої освіти в ЄПВО»¹⁵ як першу всебічну та консолідовану рамку для соціального виміру в ЄПВО. Одночасно ми просуваємо вдосконалення збору даних через участь у відповідних ініціативах, таких як Eurostudent.

» Ми, разом із стейкхолдерами та громадами, зобов’язуємося долати соціально-економічні виклики, такі як зростання вартості життя та труднощі з доступом до студентського житла, які впливають на доступ до вищої освіти та студентське життя в цілому. Ми інтенсифікуємо наші зусилля для

¹³ Основними авторами є ENQA, ESU, EUA та EURASHE – Група E4, у співпраці з Business Europe, EI та EQAR. / The primary authors are ENQA, ESU, EUA and EURASHE - the E4 Group, in cooperation with Business Europe, EI and EQAR.

¹⁴ https://ehea.info/Upload/Rome_Ministerial_Communique_Annex_II.pdf.

¹⁵ Посилання на індикатори та дескриптори принципів соціального виміру вищої освіти в ЄПВО/ Link to Indicators and Descriptors for the Principles of the Social Dimension of Higher Education in the EHEA

qualifications held by refugees and to remove barriers to their enrolment in higher education.

» We will support higher education institutions in strengthening their contribution to society and their local communities, responding to the Sustainable Development Goals (SDG) and the green transition in the area of higher education, to the ongoing digitalisation and the combination of physical and online learning and teaching. We will also ensure synergies with the European Education Area (EEA) and the European Research Area (ERA).

» We commit to fostering flexible learning paths, which need to be flexible, properly delivered, quality assured, and recognised, in all higher education programmes. This also includes the recognition of prior learning, and new forms of education provision, such as micro-credentials. We need to ensure student-centred learning is a reality for all students.

» We commit to supporting the ethical, trustworthy, responsible, and rights-based use of AI in learning and teaching, as well as in research practice, to ensure transparency, fairness, student and staff participation and well-being. We ask the BFUG to consider in its work the wider and longer-term impact of the digital transition on higher education in the EHEA, including AI, and in particular with regard to the key commitments and the use of Bologna Process tools.

» We reaffirm our commitment to enabling all learners to acquire international and intercultural competencies, and we will reinforce our efforts to identify and remove barriers and promote physical mobility, also in order to achieve the benchmark of at least 20% of mobile students. We mandate the BFUG to prepare an action plan to stimulate mobility and internationalisation of higher education and to support measures for achieving a

забезпечення визнання кваліфікацій біженців та усунення бар'єрів для їхнього вступу до закладів вищої освіти.

» Ми будемо підтримувати заклади вищої освіти у посиленні їхнього внеску в суспільство та їх місцеві громади відповідно до Цілей сталого розвитку (ЦСР) та зелених трансформацій у сфері вищої освіти, цифровізації, що відбувається, та поєднання фізичного та онлайн навчання і викладання. Ми також забезпечимо синергію з Європейським освітнім простором (ЕОП) та Європейським дослідницьким простором (ЄДП).

» Ми зобов'язуємося сприяти розвитку гнучких освітніх траєкторій, які повинні бути гнучкими, належним чином реалізованими, із забезпеченою якістю та визнаними в усіх програмах вищої освіти. Це також включає визнання попереднього навчання та нові форми освітніх пропозицій, таких як мікрокваліфікації. Ми повинні забезпечити, щоб студентоцентризоване навчання стало реальністю для всіх студентів.

» Ми зобов'язуємося підтримувати етичне, таке, що заслуговує на довіру, відповідальне та засноване на дотриманні прав людини використання ШІ в навчанні і викладанні, а також в дослідницькій практиці, з метою забезпечення прозорості, справедливості, участі й добробуту студентів і працівників. Ми просимо BFUG урахувати у своїй роботі більш широкий і довгостроковий вплив цифрових трансформацій на вищу освіту в ЄПВО, включаючи ШІ, і, зокрема, щодо ключових зобов'язань і використання інструментів Болонського процесу.

» Ми підтверджуємо зобов'язання надати всім, хто навчається, можливість набувати міжнародних і міжкультурних компетентностей, і ми будемо посилювати наші зусилля з виявлення та усунення бар'єрів і сприяння фізичній мобільності, зокрема з метою досягнення рівня у щонайменше 20 % мобільних студентів. Ми доручаємо BFUG підготувати план дій для стимулювання мобільності та

greener, more inclusive, and more balanced mobility.

» We will support higher education institutions in their exploration of practices and benefits of blended mobility and virtual exchanges, and in fostering the internationalisation of the curricula. We commit to supporting transnational cooperation, including for joint programmes and joint degrees, through better implementation of the key commitments and by removing undue administrative and legal barriers.

» We reaffirm our commitment to making automatic recognition of qualifications and learning periods abroad a reality for all students and graduates, welcome the revision of the European Area of Recognition (EAR) Manual and the use of other tools developed by the ENIC-NARIC networks, and will continue to promote the use of quality assurance and transparency tools, such as DEQAR.

We welcome the adoption of the Global Policy Forum Statement and ask the BFUG and its working structures to continue to develop and strengthen dialogue and collaboration with macro regions on various levels and with appropriate interlocutors. This includes reciprocal referencing of qualifications frameworks and credit systems, ratification and implementation of the UNESCO Global Convention on the Recognition of Qualifications concerning Higher Education, as well as the second generation regional recognition conventions, and alignment and mutual understanding of quality assurance principles.

» We mandate the BFUG to ensure that policy commitments aiming at creating by 2030 an inclusive, innovative, and interconnected EHEA, mindful of the fundamental values, are properly monitored, including through a Bologna Process

інтернаціоналізації вищої освіти, а також підтримки заходів для досягнення більш екологічної, інклюзивної та збалансованої мобільності.

» Ми будемо підтримувати заклади вищої освіти в дослідженні практик і переваг змішаної мобільності та віртуальних обмінів, а також у сприянні інтернаціоналізації освітніх програм. Ми зобов'язуємося підтримувати транснаціональне співробітництво, зокрема щодо спільних програм і спільних ступенів, шляхом кращого виконання ключових зобов'язань та усунення надмірних адміністративних і правових бар'єрів.

» Ми підтверджуємо наше зобов'язання зробити автоматичне визнання кваліфікацій і періодів навчання за кордоном реальністю для всіх студентів і випускників, вітаємо перегляд Посібника з Європейського простору визнання (EAR) і використання інших інструментів, розроблених мережами ENIC-NARIC, і будемо й надалі сприяти використанню інструментів забезпечення якості та прозорості, таких як DEQAR¹⁶.

» Ми вітаємо прийняття Заяви Глобального політичного форуму і просимо BFUG та її робочі структури і надалі розвивати і зміцнювати діалог і співпрацю з макрорегіонами на різних рівнях і з відповідними співрозмовниками. Це включає взаємне посилення на рамки кваліфікацій і кредитні системи, ратифікацію та імплементацію Глобальної конвенції ЮНЕСКО про визнання кваліфікацій вищої освіти та регіональних конвенцій про визнання другого покоління, а також узгодження та взаєморозуміння принципів забезпечення якості.

» Ми доручаємо BFUG забезпечити належний моніторинг політичних зобов'язань, спрямованих на створення до 2030 року інклюзивного, інноваційного та взаємопов'язаного ЄПВО на основі фундаментальних цінностей, у тому числі за

¹⁶ База даних результатів зовнішнього забезпечення якості EQAR. / The EQAR Database of External Quality Assurance Results.

<p>Implementation Report that assesses key developments.</p> <p>» We also ask the BFUG to submit to us in 2027 proposals for the main priorities for the next decade, in close cooperation with higher education institutions, staff and students.</p> <p>» We adopt the “Rules of Procedure for the EHEA” and invite the BFUG to adopt revised Rules of procedure of for its own work in due course; we mandate the BFUG to continue working on the possibility of establishing a long-term, independent, internationally staffed Secretariat to create effective support for the BFUG, and to evaluate the feasibility and sustainability of the related proposals, models, and terms of reference in Spring 2026, to be presented for adoption and implementation at our 2027 Ministerial Conference; and we agree to undertake an assessment of the chosen arrangement after two work periods.</p>	<p>допомогою Звіту про імплементацію Болонського процесу, який оцінює ключові зміни.</p> <p>» Ми також просимо BFUG подати нам у 2027 році пропозиції щодо основних пріоритетів на наступне десятиліття у тісній співпраці із закладами вищої освіти, працівниками та студентами.</p> <p>» Ми приймаємо «Правила процедури для ЄПВО» і запрошуємо BFUG прийняти переглянуті Правила процедури для своєї роботи в належний спосіб; ми доручаємо BFUG продовжити роботу над можливістю створення довгострокового, незалежного, укомплектованого міжнародним персоналом Секретаріату для забезпечення ефективної підтримки BFUG, а також оцінити здійсненність і стійкість відповідних пропозицій, моделей і технічного завдання навесні 2026 року, щоб представити їх для прийняття і впровадження на нашій Міністерській конференції 2027 року; і ми погоджуємося провести оцінювання обраної структури після двох періодів роботи.</p>
<p>ANNEXES</p>	<p>ДОДАТКИ</p>
<p>Annex 1: Fundamental Values – Statements.</p>	<p>Додаток 1: Фундаментальні цінності – Заяви.</p>
<p>Annex 2: “Rules of Procedure for the EHEA”</p>	<p>Додаток 2: «Правила процедури для ЄПВО»</p>

TIRANA EHEA MINISTERIAL CONFERENCE

29 - 30 MAY 2024

www.ehea2024tirane.al